

DĚJINY PEDAGOGIKY

Markéta Labajová

KASPEROVA, D., KASPER, T.: *Dějiny pedagogiky*, Praha: Grada Publishing, 2008.

ISBN 978-80-247-2429-4.

Publikace *Dějiny pedagogiky* je určena především pro studenty pedagogických fakult. Cílem knihy je seznámit studenty s hlavními historickými událostmi a teoriemi pedagogiky, které jsou seřazeny v chronologickém sledu. Autoři knihy *Dějiny pedagogiky* ve svém díle charakterizují především vývoj novověkého a moderního pedagogického myšlení. Popisují pedagogické myšlení Jana Ámose Komenského, přínos Johna Locka, Jeana Jacquese Rousseaua, osvícenské reformy, rozvoj pedagogiky v 19. století, světová pedagogická hnutí a reformně pedagogická hnutí v ČSR. Rozsah díla je 224 stran. Kniha je členěna do čtrnácti kapitol, které jsou dále strukturovány na podkapitoly. Kapitoly jsou zakončeny otázkami a úkoly, které pomáhají čtenáři v orientaci a prohlubování znalostí z dějin pedagogiky získaných v dané kapitole. Některé kapitoly zahrnují textovou analýzu děl nejvýznamnějších autorů doby, na niž se kapitola či podkapitola specializuje.

Autoři, nejen že vystihují hlavní myšlenky nejvýznamnějších osobností pedagogiky, ale rovněž charakterizují období kdy daná osobnost žila, což umožňuje lépe pochopit historický kontext předkládaných myšlenek a tezí dané osobnosti a dobu, ve které vznikaly. V každé kapitole seznamují s životopisem osobnosti a vykreslují hlavní mezníky historie, kdy neopomíjí zmínit hlavní události z oblasti pedagogiky. Právě toto propojení umožňuje čtenáři pochopit vývoj pedagogických myšlenek, pedagogické reformy a cíle, kterých měly reformy dosahovat. Součástí každé kapitoly věnující se jednotlivým osobnostem je vždy i rozbor jejich nejdůležitějších pedagogických děl. Čtenář velice ocení srovnávání hlavních myšlenek různých vývojových období, vymezení společných i rozdílných znaků a odkazů, což činí knihu poutavou, ale stále přehlednou.

Ačkoli je celá kniha velmi čtivá, podrobnější náhled si zaslouží nepochybně kapitola „Světové reformně pedagogické hnutí“. Na základě prostudování této kapitoly si čtenář uvědomí vývoj reformní pedagogiky včetně jeho důsledků projevujících se v dnešních školách.

Kapitola světové reformně pedagogické hnutí se člení na podkapitoly:

- Reformní pedagogika
- Frankofonní reformně pedagogičtí představitelé
- Pragmatická pedagogika
- Individualizace v amerických reformně pedagogických konceptech
- Německá reformně pedagogická koncepce.

Velice zajímavá je podkapitola Reformní pedagogika, která sice nepopisuje konkrétní význačné osobnosti, ale charakterizuje vznik pedagogického reformismu a jeho nejvýznamnějších myšlenek, které se vyvíjí v dalších vývojových obdobích.

Reformní pedagogika zahrnuje pojetí různorodých pedagogických koncepcí z přelomu 19. a 20. století, reaguje na negativní dopady institucionalizace školy a kritizuje předešlé pedagogické teorie.

Reformisté vycházejí zejména z myšlenek přirozeného vývoje dítěte, jeho potřeb a zájmů. Reformní pedagogika se vyznačuje mimo jiné pedocentristem, uplatňováním zásad kooperace, respektu k dítěti, individualizace a využívání projektových metod ve vyučování. Prostřednictvím projektových metod se student učí řešit problémové situace, získává zkušenosti a rozvíjí svou sebekázeň. Význam reformně pedagogických hnutí tkví zvláště v možnosti vzniku mnoha alternativních koncepcí v druhé polovině 20. století a je jedním ze zdrojů inovací školy jako instituce. Představiteli reformní pedagogiky jsou například Edouard Clapared, Jean Piaget, John Dewey, Helen Parkhurstová, Carleton Washburn, Peter Petersen a další.

Dílo je koncipováno jako přehled dějin pedagogiky, může sloužit vzhledem ke své odbornosti, rovněž jako jeden ze studijních materiálů pro studenty vysokých škol. Studenti ocení hlavně možnost ověřit si znalosti prostřednictvím otázek na konci každé kapitoly a také textové analýzy děl významných pedagogů a reformátorů. Úkoly nejsou sestaveny jako klasické otázky ověřující znalosti textu, nýbrž jako problémy, které rozvíjí čtenářovo tvořivé myšlení a podněcují k studiu dalších informačních zdrojů. Užitečné je vysvětlení odborných termínů, běžně užívaných v pedagogické praxi a také odkazy na další literaturu. Knihu využijí nejen studenti hledající ucelený přehled historie pedagogiky, uvítají ji především i ti, kteří si chtějí udělat náhled na školské reformy, na základě kterého se pak mohou lépe vyjadřovat k stávajícím reformám. Ačkoli je kniha na vysoké odborné úrovni, je psaná velice srozumitelně, proto bych ji doporučila také široké veřejnosti.

Mgr. Markéta Labajová
Univerzita Palackého v Olomouci
Doktorské studium - prezenční
Obor: Pedagogika
Zaměření: Školní zátěž, školní klima.

Kontakt na autora:
Markéta Labajová
PdF UP Olomouc, Katedra Pedagogiky s celoškolskou působností
Žižkovo nám. 5, 772 41 Olomouc
E-mail: marketa.labajova@upol.cz
Tel.: 775 145 503